

Bilaga 8

Handläggare: Daniel Björkegren

Telefon: 08-508 24 024

Kvalitetsredovisning

Strukturella förutsättningar och organisation

Skärholmens kommunala förskolor är organiserade under avdelningen förskola och fritid. I Skärholmens finns 26 kommunala förskolor samt 5 öppna förskolor. Avdelningen består av tre förskoleenheter samt en specialförskola som fungerar som egen enhet, men är inte en resultatenhet. Förskoleenheterna har en ledningsgrupp som består av förskolechef, biträdande förskolechef samt pedagogisk ledare. Inom ledningsgrupperna har respektive person under året haft särskilda pedagogiska utvecklingsuppdrag. 1 369 barn har plats i Skärholmens kommunala förskolor, av dem talar 1 049 eller 77 % ett annat modersmål än svenska i hemmet. Av personalen har 50 % ett annat modersmål än svenska. Andelen förskollärare är 41 %. Antal förskolebarn per anställd är 5,01. Antal barn per grupp är i snitt 16,2. Specialförskolan Clavis är en förskola för barn med diagnoser inom autismspektrumet och har en avdelning med sex barn. Förhållandet barn per personal är 1:1 på förskolan Clavis.

Underlag, källor och kvalitetsarbetets genomförande

Utgångspunkten i uppföljningsarbetet är tertialrapporterna 1 och 2 och verksamhetsberättelsen som skrivs i stadens system, integrerat system för ledning och uppföljning av verksamhet och ekonomi, eller ILS. Utifrån de resultat och analyser som verksamheterna gör skrivs en verksamhetsplan i samma system. I framtagandet av verksamhetsplanen, både på enhets- och avdelningsnivå, är ledningsgruppen för samtliga förskoleenheter med och tar med i planeringen sin analys av verksamheten och vad som bör utvecklas vidare. Ute på förskolorna bjuds barn och föräldrar in att delta i utvecklingsarbetet. Barnens intressen och åsikter är centrala i förskolans planering. Föräldrarna deltar i utvecklingssamtal, föräldraträffar, föräldraaktiv inskolning, introduktionssamtal med nya föräldrar och bjuds in till olika trivsel- och traditionsträffar.

Skärholmens förskolor har även under året tillsammans arbetat fram gemensamma åtaganden som kommer att gälla för samtliga enheter under 2014. Syftet är att få en mer jämförbar verksamhet och en tydligare uppföljning av förskolornas verksamhet. Samtidigt som de gemensamma åtagandena tagits fram har även ett arbete med resultatbaserad styrning pågått, som kommer att påbörjas i praktiken bland fem pilotförskolor under 2014. Syftet är att fokusera på de resultat som förskolan vill se att deras verksamhet ger barnen.

Under 2013 har förskolorna i Skärholmens stadsdelsförvaltning även fokuserat mycket på att synliggöra sin verksamhet för föräldrarna och koppla den till

föräldraenkäten. Detta har gjorts genom att begrepp och frågor i föräldraenkäten har satts upp på tavlor tillsammans med bilder från barnens vardag på förskolan. Sedan har pedagoger, ofta som talar samma modersmål som föräldrarna, förklarat hur förskolan arbetar och vad som är tanken bakom varje aktivitet i förskolan. Detta skulle öka förståelsen hos föräldrarna för förskolan arbetssätt. Resultatet blev ett dramatisk ökning av resultatet i föräldraenkäten. På 14 av 16 frågor ökade Skärholmen mest av alla stadsdelar i förskolenkäten.

Två av förskolorna i Skärholmen har haft inspektion från Utbildningsförvaltningen. Båda förskolorna fick beröm för sin pedagogiska miljö och övrig verksamhet. Vad gäller utvecklingsområden anser inspektörerna att Skärholmens språkprogram kunde implementeras ytterligare i verksamheterna, och att det fanns för lite skriftlig information om användes som grund för reflektion i ett systematiskt kvalitetsarbete. Den sista punkten är något som egna utvärderingar också visar på de inspekterade förskolorna och kommer att vara utvecklingsområden för förskolorna framöver.

Mål/Åtaganden

Normer och värden

Likabehandling

De mål som finns för arbetet med likabehandlingsplanerna har till i huvudsak uppnåtts. Likabehandlingsplanerna har reviderats under året och lokala planer har skrivits på förskolorna. Föräldrar har varit delaktiga på föräldramöten och barnens åsikter har tagits tillvara på i verksamheten. Likabehandlingsplanerna används i de fall där förskolan misstänker kränkande behandling eller diskriminering. En incidentrapport skrivs som lämnas till biträdande förskolechef och förskolechef. Antalet incidentrapporter har inte varit stort under året. Hos viss personal finns det funderingar kring när en incidentrapport ska upprättas och detta är något som tas med i diskussionerna och fördjupningsarbetet med likabehandlingsplanen.

NÄMNDMÅL:

Alla enheter och verksamheter bidrar till en hållbar livsmiljö.

Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Period
Andel etanol i förvaltningens etanolbilar	94,83 %	98 %	2013
Andel gas i förvaltningens gasbilar	58 %	65 %	2013

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Alla medarbetare känner till förvaltningens miljöhandlingsplan och implementerar den i det dagliga arbetet.	2013-01-01	2013-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsförvaltningen informerar medborgarna om en hållbar livsmiljö	2008-01-01	2014-12-31
Undersöka möjligheten att ersätta befintliga tjänstebilar med elbilar då avtalen går ut	2012-01-01	2014-12-31

NÄMNDMÅL:

Skärholmen erbjuder ett utvecklat och varierat utbud av kultur- och fritidsaktiviteter.

Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Period
Nyttjandegrad av kulturerbjudande med professionella aktörer för barn i våra förskolor	100 %	100 %	VB 2013
Andel flickor i årskurs 9, som ofta brukar vara på mötesplatserna.	27 %	34 %	2013
Andel flickor, i gymnasiets årskurs 2, som ofta brukar vara på mötesplatserna	15 %	16 %	2013
Andel pojkar, i gymnasiets årskurs 2, som ofta brukar vara på mötesplatserna	26 %	27 %	2013
Andel pojkar, i årskurs 9, som ofta brukar vara på mötesplatserna	38 %	39 %	2013
Antal kulturerbjudanden med professionella aktörer som genomförts för barn och unga inom fritiden	50	50	2013
Antal planerade och genomförda aktiviteter för besökarna i mötesplatserna.	600	600	2013
Antal planerade och genomförda aktiviteter för besökarna i parklekarna	600	600	2013

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Alla barn och unga inom förskola och fritid erbjuds kulturaktiviteter med professionella aktörer.	2013-01-01	2013-12-31
Alla äldre erbjuds information och vägledning i särskilt träfflokal om stödservice och aktiviteter	2013-01-01	2013-12-31
Alla äldre erbjuds kulturella aktiviteter av professionella aktörer på Ekens aktivitetscenter.	2013-01-01	2013-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Alla äldre på Sättra vård- och omsorgsboende erbjuds kulturella aktiviteter av professionella aktörer.	2013-01-01	2013-12-31

Bedömning och analys

Bedömningen är att målen uppnås i huvudsak. Samtliga enheter rapporterar att de anser att förväntat resultat har observerats. Arbetet med värdegrunden samt likabehandlingsplanen i förskolan har fortlöpt så som planerat. Pedagogerna har diskuterat sina förhållningssätt på olika möten och använt reflektionstid till sådana diskussioner. En enhet har arbetat särskilt med vägledande samspel enligt ICDP, där föräldrar har bjudits in till föräldraträffar. Alla barn har erbjudits minst en kulturupplevelse under året. Alla de föreställningar och konserter som anordnats under året har utnyttjats fullt ut av förskoleenheterna och pedagogerna märker att barnen tar upp nya frågor och tankar utifrån det som de har sett. I Bredäng är alla femåringer med i projektet "El Sistema". Det är ett projekt som syftar till att introducera barn till musikens gemenskapsbildande kraft. Även barnens familjer har fått ta del av musicerande på familjeträffar och gemensamma utflykter till konserthallar.

Utveckling och Lärande

NÄMNDMÅL:

Förskolebarnen har en god kunskaps- och språkutveckling med fokus på det svenska språket

Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Period
Resultatet av enheternas självvärdering avseende språkutveckling och kommunikativ förmåga enligt stadens reviderade mätmetod (skala 1-6)	3,33	3	2013

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
De kommunala förskolorna i Skärholmen arbetar för att göra kopplingen mellan föräldraenkäten och verksamheten tydlig för föräldrarna	2013-04-18	2013-12-31
Stadsdelsförvaltningen marknadsför förskoleverksamheten i sammanhang där förskollärare kan rekryteras och rekryterar förskollärare vid vakanta tjänster.	2013-04-18	2013-12-31

NÄMNDMÅL:

Förskolebarnens hälsa och välmående ökar.

Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Period
Resultat av personalens självvärdering gällande barns utevistelse i förskolan	3,3	3,1	2013

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Utveckla en utmanande utemiljö i förskolan med fokus på barns rörelse	2012-01-01	2014-12-31
Utveckla hälsofrämjande insatser i samverkan med barnhälsovården	2012-01-01	2013-12-31

Bedömning och analys

I huvudsak uppnås målen och åtagandenas förväntade resultat. Arbetet med språket är centralt i förskolorna. Skärholmsens språkprogram används i verksamheterna och lärandet sker i kombinationen mellan lek, språk och utforskade. Personalen på förskolan berättar om hur ämnesområdena går in i varandra och utforskande kring luft, vind och vatten kan samtidigt vara ett sätt att öka barnens möjligheter att uttrycka sig. Modersmålet får även ta plats i verksamheten. I den mån det går finns det modersmålsgrupper i förskolan, där barnen får utveckla språket med personal som talar samma modersmål. Barnens lärande och utveckling dokumenteras och följs upp av personalen. Dokumentation används också i utvecklingssamtalen som förskolan har tillsammans med föräldrarna för att visa barnets lärande.

Förskolorna arbetar även aktivt med utevistelse och fysisk rörelse. Alla enheter rapporterar att deras åtaganden med utevistelse har visat bra resultat under året. På den stora majoriteten av förskolor är barnen ute en gång per dag, året om.

Förskola och hem

NÄMNDMÅL:

Stadsdelsnämnden arbetar med förebyggande och tidiga insatser för barn och unga för att trygga en positiv social utveckling

Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Period
Andel unga som kommit till samtal på kallelse från socialtjänsten efter underrättelse från polisen om misstänkt förstagångsbrott (24 timmars-regeln)	97,22 %	95 %	VB 2013
Antal deltagare i genomförda föräldrautbildningen Alla Barn i Centrum (ABC) träffar	16	30	2013

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
-----------	------------	-----------

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsförvaltningen ska erbjuda stöd och hjälp till vuxna och barn, som är utsatta för våld eller hot om våld inom familjen	2008-01-01	2014-12-31
Varje förskola bjuder in till minst två föräldraträffar per år enligt "Vägledande samspel" nivå ett	2011-01-01	2014-12-31

Bedömning och analys

Målen och enheternas åtaganden uppfylls. Skärholmens förskolor har under året gjort ett gediget arbete med att visa förskolans arbetssätt för föräldrarna. Det mycket goda resultatet i föräldraenkäten är ett bevis på att förskolan nått ut med sitt budskap. Förutom detta arbete fokuserar en enhet på föräldraträffar enligt vägledande samspel (ICDP), några förskolor arbetar med föräldraråd och veckobrev används som informerar om vad som händer på förskolan. Föräldraaktiv inskolning används när ett barn börjar på förskolan och alla förskolor använder individuella utvecklingssamtal för att återkoppla barnets lärande på förskolan.

Samverkan

NÄMNDMÅL:

Barn och unga växer upp till självständiga vuxna.

Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Period
Andel genusutbildad personal i fritiden	100 %	76 %	2013
Andel ungdomar som är utbildade styrelseledamöter i mötesplatsernas styrelser och ungdomsrådet	0 %	95	2013

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Fritidsenheten har ett strukturerat genusarbete där alla barn och unga kan utveckla sin unika identitet och intressen	2012-01-01	2014-12-31

Bedömning och analys

Målen uppnås delvis. Alla förskolor i Skärholmen är med i samverkan vid övergång till skola, men för vissa förskolor har inte kallelsen till möten tillsammans med skolorna gått ut. Det är ett utvecklingsområde inför nästa år. I övrigt har samtliga enheter följt den planering som finns för övergång till skolan. Avdelningen har även medverkat i övergripande samverkansgrupper (tillsammans med skola, polis, barnavårdscentral, socialtjänst, barnmorskemottagningen och andra aktörer) och i den gruppen påbörjat ett arbete med att förnya ett samverkansavtal. Det nya avtalet ska ha mätbara mål och en tydligare struktur.

Tidigare utvecklingsinsatser

De utvecklingsinsatser som skett under året är:

- Pim, en avslutande omgång för nyanställd personal.
- Barnskötare läser till förskollärare.
- Mentorskap för 4 nyutbildade förskollärare
- Nätverk för all personal i likabehandling, normer och värden.
- Matematiknätverk
- Språknätverk
- Nätverk i pedagogisk dokumentation
- Nätverk för all personal i projektet boksamtal.
- Språk och kommunikation och värdegrundsfrågor i verksamheten.
- Ökat fokus vid uppföljning och utvärdering av verksamheten.
- Barnen utvecklar sitt språk och sin kommunikativa förmåga i samspel med barn och vuxna

Insatserna har bland annat gett en bättre bas för dokumentation, särskilt genom IT-verktyg. Diskussionerna om likabehandling och värdegrund har varit framträdande. Språket har även legat i fokus och vilket bland annat resulterat i att en enhet påbörjade en lässatsning.

Kvalitetsindikatorn

Samtalen och användandet av kvalitetsindikator är en pågående process. Några förskolor har märkt av att ju större insikt de får kring sitt arbete, desto mer kritiska blir de vad gäller självvärderingen.

Pedagogisk miljö och material

Genomsnitt: 3,7 Variation: 3-4

Skapande verksamhet och olika uttrycksformer

Genomsnitt: 3,6 Variation: 2-5

Barns språkliga och kommunikativa utveckling

Genomsnitt: 3,5 Variation: 3-6

Barns matematiska utveckling

Genomsnitt: 3,6 Variation: 2-5

Naturvetenskap och teknik

Genomsnitt: 3,2 Variation: 2-4

Enhetsgemensamma insatser

Förvaltningen har fokuserat på att rekrytera förskollärare. Vid varje vakant tjänst har förskollärare getts företräde och förskollärarnas egna nätverk har använts - något som visat sig effektivt. Förskollärarstudenternas verksamhetsförlagda utbildning (VFU) är också ett verktyg för att öka andelen förskollärare, då verksamheten för möjlighet att visa upp sig för blivande förskollärare. Detta är något som förvaltningen arbetat med. En rekryteringsträff för förskollärare och barnskötare har genomförts på arbetsförmedlingen city. Resultatet från träffen var lyckat och fler är planerade. Enheterna samarbetar i dessa träffar. Andelen förskollärare har ökat från 36 % 2013 till 41 %.

I stadsdelen har enheterna även tillsammans tagit fram ett uppföljningssystem utifrån ett resultatbaserat styrningssätt. Uppföljningssystemet kommer att titta på de resultat som förskolorna vill att deras arbetssätt ska resultera i bland barngrupperna. Tillsammans med detta har enheterna i Skärholmen tagit fram gemensamma åtaganden som är knutna till detta uppföljningssystem. Fem pilotförskolor kommer att börja använda detta system under 2014 och planen är att övriga förskolor ska börja under 2015.

Organisationen för förskolan har setts över, bland annat genom en enkät som skickades till samtlig personal samt besök på samtliga förskolor. Den mynnade ut i en omorganisation av avdelningen som gäller från 1 januari 2014. Syftet är att få förskolecheferna ännu närmare verksamheten och tydliggöra rollerna i organisationen. Avdelningen går från tre förskoleenheter till fem samt bildar en stödenhet som består av förskolepsykolog, talpedagog, BIBASS-samordnare, köhandläggare, kultursekreterare, samt annan administrativ personal. Stödenheten ska fungera som en resurs till den ordinarie förskoleverksamheten.

Enhetens analys av kvaliteten

Samtliga enheter bedömer att de nationella målen för förskolan i huvudsak uppnås. Fokus på språket och dess betydelse för lärande finns inom Skärholmens kommunala förskolor och har varit ett viktigt verktyg i verksamhetsutvecklingen. Arbetet med särskilda områden i nätverk har också varit en framgångsfaktor. Dessa två inslag har tillsammans mynnat ut i ett bokprojekt. Projektet startades efter arbete i ett språknätverk. Det övergripande syftet med projektet var att främja barnens språkutveckling. Detta genom ett språkfokuserat arbetssätt kring boken och medveten högläsning samt med pedagogisk dokumentation som verktyg för att få syn på barnens språkutveckling. Genom nätverkens regelbundna uppföljningar systematiserades det processinriktade arbetssättet. Resultat syns i form av barnens ökade ordförråd på såväl svenska som modersmål med koppling till böckerna, ett ökat intresse för läsning samt ökat intresse för skriftspråket. Personalen på förskolan har även märkt att innehållet i böckerna har förstärkt värdegrundsarbetet på många olika sätt. Under nästa år kommer projektet möjligen att fortsätta i samklang med det uppdrag om högläsning som förskolorna i Stockholms stad har fått.

Arbetet med värdegrunden nämns också som ett arbetssätt där resultatet märks i barngrupperna. Genom systematiska uppföljningar och reflektioner kring detsamma möjliggörs säkerställande av värdegrundsarbetet. Resultat syns bland annat i form av att barnen är mer uppmärksamma på hur man uttrycker sig till varandra, de reagerar och agerar tydligare när någon blir utsatt för kränkande ord genom att säga till själv eller ta hjälp av vuxen. De har lättare att beskriva sina känslor och tankar samt visar förståelse för hur de egna handlingarna kan påverka en situation. Många av barnen visar stor empati och lyssnar på sina vänner när de blir ledsna samt delar med sig av sina saker under utflykter.

Skärholmens förskolor har även under året lagt fokus på att göra föräldrarna delaktiga och medvetna om förskolans arbetssätt. Detta genom att bjuda in föräldrarna i verksamheten i samband med hämtning och förklara tanken bakom verksamheten för dem, kopplat med ord i föräldraenkäten. Något som vid första anblick kan te sig som oorganiserad lek är en del av barnens utforskande och lärande. Genom att visa förskoleverksamheten för föräldrarna på detta sätt har alla förskolor i Skärholmen ökat sitt resultat i föräldraenkäten väsentligt. Det visar på att förskolorna har lyckats kommunicera sitt arbetssätt och att föräldrarna känner till och är nöjda med den verksamhet som förskolorna bedriver. Detta arbetssätt kommer personalen att fortsätta med under nästkommande år, för att behålla de nöjda föräldrarna.

Utvecklingsområden på enhetsnivå

Samtliga enheter är överens om att den nya organisationen kommer att vara första prioritet under 2014. De nya enheterna behöver skapa nya nätverk och plattformar för kollegialt lärande och utveckling av verksamheten.

Samtliga enheter är även överens om att det nya uppföljningssystemet är ett annat utvecklingsområde som behöver prioriteras under nästkommande år. Lärdomar från pilotförskolorna ska spridas till alla enheter och eventuella revideringar måste göras innan alla förskolor kan börja med systemet.

Förslag till stadsdelsnämnden

Vidareutveckling av språkkartläggningen och hur resultatet används/ska användas i verksamheten.

Bilagor